

Zsebóra - francia forradalmi és Gergely-naptár szerinti számlappal

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	53.88.1
Alkotó:	Breguet, Abraham-Louis (1747 - 1823) / szerkezet Wagner, Carl / tok
Készítés ideje:	19. SZÁZAD VÉGE 1795 KÖRÜL
Készítés helye:	Párizs; Bécs (Wien)
Jelzés:	a szerkezet vedőlapján vésvé: Breguet a Paris Nr. 159.; tokjába beütve: Diana fejés hitelesítő bélyeg és Carl Wagner
Anyag:	ezüst; üveg; zománc
Technika:	aranyozott; áttört; préselt; színes zománccal
Méretetek:	átmérő: 5,4 cm hosszúság: 7,8 cm vastagság: 2,3 cm

A 18. század nagy történelmi fordulópontja, a francia forradalom az órákészítés számára is változásokat hozott, a tízes számrendszer nevében egyszerűsítve az időszámítást. Akkor készültek ezek a különleges, decimális időt is mérő zseborák, amikor a franciák a forradalmi kalendáriumot és az új időmérési rendszert is bevezették.

Az új, hordozható óratípus egyaránt jelezte az új, valamint a régi, a hagyományos rendszer szerinti órákat és perceket. Mivel a tízes rendszer mindössze 13 éven keresztül és kizárólag Franciaországban volt használatos, az ilyen órák ma már rendkívül ritkák. Néhány analóg példány a párizsi Musée Carnavalet és a moszkvai Kreml (ld. [itt](#)) gyűjteményében található). A budapesti Iparművészeti Múzeum óragyűjteményének reprezentatív darabja ugyanezen elvek szerint készült. Nem csak az órákat, hanem a napokat és a hónapokat is jelzi, mégpedig a régi és az új időszámítás szerint. Az orsós gátszerkezettel ellátott zsebóra fehér zománccal, kerek számlapján négyféle, kisebb számlap található. Középen – egymás alá elhelyezett – 1-10, illetve I-XII órabeosztással, kétoldalt egy-egy kisebb méretű, kettős beosztású számlap a napok és a hónapok jelzésére: balra a hagyományos, jobbra a francia forradalmi elnevezésekkel. A hagyományos számlapú korong síró nő nyakában, láncon függ, míg a forradalmi naptárbeosztásút fiatal leány kék szalagon a vállára függesztve tartja.

A két zománccal festésű nőalak értelmetlen útmutatást nyújtott, hiszen az új időszámítás szerinti naptárrész mellett a forradalom – gyakran Marianne-nak nevezett – ismert allegóriája, a francia trikolor színeibe öltözött, frígiai sapkás fiatal nő lába koronát és püspöksüveget viselő sokféle szörnyetegen tapos. A hagyományos időszámítás mellett álló síró nő pedig az *Ancien Régime*-et jelképezi, a rabság láncával. A szerkezet jelzésének tanúsága szerint a kiemelkedő színvonalú óramű minden idők egyik legkitűnőbb órásmestere, Abraham-Louis Breguet (1747-1823) műhelyében készült.

Az óratok bécsi munka a 19. század végéről.

Irodalom

- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 98. (Békési Éva)
- Békési Éva: *Az idő hangja. Különleges óraszerkezetek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2002. - p. 109.
- szerző: Prékopa Ágnes: *Európai zománccművészet a középkortól a szecesszióig. Válogatás az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1991. - Nr. 40.

